

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Nijmegen
T.a.v.
Postbus 9105
6500HG Nijmegen

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer
7574153

Onze referentie
1379606

Datum 29 mei 2023
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Bijlagen
0

Naam Assendelft-orgel
Adres St. Stevenskerkhof 64
Postcode/plaats 6511VZ Nijmegen
Gemeente/provincie Nijmegen; Gelderland;
Monumentnummer 31181

Geacht college,

Op 7 april 2023 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen met daaraan verbonden de volgende voorschriften:

- de opzet van het aantal en de locatie van de proefstukken irt het schilderwerk wordt afgestemd met bevoegd gezag en eventueel met kleurspecialiste van de RCE;
- de proefstukken zijn goedgekeurd door bevoegd gezag en eventueel door kleurspecialiste van de RCE;
- nader in gesprek te gaan met de kleurspecialiste van de RCE alvorens aan de aanpak goedkeuring wordt verleend.

Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Het plan voorziet in een algehele restauratie van het Assendelftorgel in de Zuiderkapel van de Sint-Stevenskerk in Nijmegen. Het orgel wordt op pootjes geplaatst en verhoogd, en enigszins naar voren geplaatst. De kast voor de windmotor wordt verwijderd. De orgelkas wordt in dezelfde kleur geschilderd en het houtsnijwerk en de biezen worden opnieuw verguld.

Motivering

Het van oorsprong 18^e eeuwse Assendelftorgel dat na de Tweede Wereldoorlog in de zuiderkapel van de Stevenskerk kwam te staan wordt geheel gerestaureerd. Onder andere worden orgelkas, windvoorziening, windladen, claviatuur, registratuur en enig pijpwerk aangepakt. Daarmee kan niet alleen het oorspronkelijke uiterlijk maar ook de klank gerehabiliteerd worden. Het orgel wordt terug gerestaureerd naar de beginperiode. Het instrument krijgt zijn oorspronkelijke afmetingen en verhoudingen en ornamentiek terug naar voorbeeld van het andere overgebleven en al eerder uitgebreide onderzochte en gerestaureerde Assendelftorgel in de parochiekerk van Ittervoort.

Het restauratieplan en de werkomschrijving laten zien dat een en ander zorgvuldig is voorbereid en dat de ingrepen gebaseerd zijn op een duidelijke restauratievisie en een goede analyse van het orgel en de orgelmaker. De keuze om terug te gaan naar de oorspronkelijke verschijningsvorm is zowel esthetisch, als technisch en praktisch ingegeven. Het instrument krijgt zijn voorname uiterlijk en klankkleur terug. Technisch herstel is nodig, sinds de laatste restauratie al weer dateert uit 1968. De aanpak is akkoord. Alvorens met de restauratie aan te vangen wordt het orgel eerst goed nagekeken en gedocumenteerd. Er wordt niets zomaar vervangen. Originele onderdelen worden zoveel mogelijk hersteld of gereconstrueerd naar het voorbeeld van het orgel in Ittervoort. Niet originele onderdelen, zoals de kast met de windmotor worden verwijderd. Deze krijgt een nieuwe plek in of onder het instrument.

Voor het schilderen van bestaande en nieuwe houten delen van de orgelkas wordt de bestaande ivoorwitte kleur toegepast. In het restauratieplan wordt aangegeven dat niet zeker is of deze kleurstelling in overeenstemming is met de oorspronkelijke situatie. Ook van het verguldwerk is niet zeker dat het de oorspronkelijke situatie betreft. Het is gezien de restauratievisie wel noodzakelijk om dit zeker te weten. Twee belangrijke bronnen kunnen helpen om aan te tonen dat dit toch de oorspronkelijke kleurstelling en verguldschema is. In het rapport van W.J. Berghuis, bouwkundig hoofdambtenaar bij de kunsthistorische afdeling van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg te Zeist wordt de ivoorwitte kleur genoemd als resultaat van kleurhistorisch onderzoek. Het verguldschema kan mede worden gebaseerd op het kleuronderzoek dat aan het orgel van Ittervoort werd verricht. Ik kan me in de kleurstelling en verguldschema vinden.

Wel is van belang om bij het reinigen, schuren, (over)gronden, vullen, en aflakken van het schilderwerk met een proefstuk de juiste kleur te bepalen en het juiste resultaat te krijgen. Ik adviseer u om met bevoegd gezag en eventueel kleurspecialiste van de RCE, het aantal en de locatie van de proefstukken vast te leggen. De proefstukken dienen ook goedgekeurd te worden door het bevoegd gezag en eventueel door de kleurspecialiste van de RCE.

Voor het verguldwerk is van belang dat de juiste methode en de juiste kleur bepaald wordt. Ik adviseer hier om hierover nader in gesprek te gaan met de kleurspecialiste van de RCE alvorens aan de aanpak goedkeuring wordt verleend.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Onze referentie

1379606

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,